

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I. Bevarelse af små skoler

Den 25. marts 1983 vedtog folketinget en dagsorden, hvori tinget opfordrede regeringen til administrativt og om fornødent ved lovgivning at sikre de små skolars eksistens på et økonomisk og pædagogisk forsvarligt grundlag. Baggrunden for vedtagelsen af denne dagsorden var et ønske om at forbedre mulighederne for at bevare de små skoler især i de mindre bysamfund.

Undervisningsministeriet har tidligere i cirkulære nr. 209 af 15. december 1982 peget på en række muligheder inden for rammerne af den gældende lovgivning, som kommunerne vil kunne udnytte i bestræbelserne på at begrænse lærerskematimeforbruget ved skoler med lavt elevtal. Der er imidlertid herudover behov for lovgivningsinitiativer på området.

1. En skole, der på grund af lavt elevtal ikke er i stand til at opfylde folkeskolelovens rammebestemmelser med et lærerskematimeforbrug pr. elev på de forskellige klassetrin, der stort set svarer til, hvad der er norm for den pågældende kommune, kan meget let blive nedlægningstruet. De mest nedlægningstruede skoler er typisk ikke-årgangsdelte skoler, som de forekommer i landdistrikterne.

Ifølge folkeskolelovens § 18 kan undervisningsministeren efter indstilling fra de kommunale skolemyndigheder fravige reglerne i lovens kapitel 2 i det omfang, det er nødvendigt for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde. Der kan forekomme tilfælde, hvor ikke-årgangsdelte skoler har behov for en dispensation fra reglerne i folkeskolelovens kapitel 2, men hvor den foreliggende hjemmel i § 18 ikke kan anvendes, fordi der ikke er tale om forsøgs- eller udviklingsarbejde. For at forbedre mulighederne for at beva-

re de små skoler foreslås der derfor i § 18 som stk. 2 indsat en bestemmelse, hvorefter undervisningsministeren efter indstilling fra de kommunale skolemyndigheder kan fravige reglerne i kapitel 2 om undervisningens ordning med henblik på opretholdelsen af små skoler. Bestemmelsen tænkes kun anvendt på skoler, der på den kommunale skoleplan er optaget som skoler med ikke-årgangsdelt klasseopbygning i henhold til folkeskolelovens § 23, stk. 2, 2. pkt. Det drejer sig for tiden om ca. 125 skoler. Det vil endvidere være en forudsætning for, at der kan ske fravigelse af reglerne i kapitel 2 i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 2, at der foreligger en ansøgning herom fra de kommunale skolemyndigheder, og at undervisningen kan videreføres på et tilfredsstillende niveau.

2. Ud over muligheden for at kunne fravige reglerne i folkeskolelovens kapitel 2 er der også ved ikke-årgangsdelte skoler behov for at kunne fravige reglerne om ikke-årgangsdelt undervisning i lovens § 23. Efter § 23, stk. 2, 2. pkt., kan ikke-årgangsdelt undervisning kun finde sted på 1.-6. klassetrin, og der er således ikke mulighed for at samlæse børnehaveklassen med grundskolens yngste klassetrin. Med en svag tilgang til en lille skoles børnehaveklasse kan det derfor være nærliggende med hjemmel i § 22, stk. 2, 2. pkt., at overføre børnene herfra til en anden skoles børnehaveklasse, hvilket måske vil være ensbetydende med, at skolens eksistens vil blive truet.

Der foreslås derfor åbnet mulighed for, at undervisningsministeren ved små skoler kan tillade, at en klasse omfatter børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin, eller at der på anden måde tilrettelægges fælles aktiviteter for børn fra disse klassetrin, jfr. den i § 23 som stk. 5 foreslåede bestemmelse. Bestemmelsen tager ligesom den i § 18 som stk. 2